

Білик Юлія Петрівнааспірантка кафедри педагогіки, професійної освіти та управління освітніми закладами,
Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського,

м. Вінниця, Україна

ORCID ID: 0000-0002-0195-7117

jamsie@ukr.net

ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ В ПОЧАТКОВИХ ШКОЛАХ ФІНЛЯНДІЇ

Анотація. У статті розглядається питання організації дистанційного навчання в початковій ланці освіти в Фінляндії в період карантину в зв'язку з COVID-19. Пандемія внесла неочікувані корективи в освітній процес усіх країн світу на всіх рівнях: від закладів дошкільної до вищої освіти. Початкова школа виявилась найбільш вразливою під час вимушеного введення карантинних обмежень, адже процес цифровізації освітнього середовища потребує від учнів молодших класів певного рівня володіння інформаційно-комунікаційними технологіями. Для того, щоб освітній процес був результативним, необхідні великі зусилля у налагодженні взаємозв'язків між вчителями, учнями та батьками. Вагомим чинником виступає готовність вчителя до організації дистанційного навчання.

Аналізуються дані міжнародних досліджень, які свідчать про відносно легкий та успішний перехід фінської освіти до дистанційного формату освіти, що пов'язано із високим рівнем диджиталізації та роботою освітян з віртуальними середовищами та платформами ще до кризи, що виникла внаслідок карантинних обмежень, зумовлених поширенням коронавірусу SARS-CoV-2. Охарактеризовано особливості магістерської програми підготовки вчителів у Фінляндії, спрямованої на формування у майбутніх учителів початкових класів високого рівня цифрових навичок та готовності до опанування, впровадження і створення інновацій в галузі освіти. Виявлено, що причиною успішного переходу до дистанційного навчання є наявність цифрових ресурсів та високий рівень цифрової інфраструктури фінської освіти. Перераховано умови якісної організації дистанційного навчання в початковій освіті. Названо найбільш поширені онлайн середовища та платформи для здійснення дистанційного навчання.

Важливим чинником підвищення якості дистанційної освіти є професійна методико-практична підготовка вчителів у галузі інформаційних технологій, мережевих систем та віртуальних середовищ. Розвиток дистанційної освіти в Україні потребує державної підтримки, розробки і нарощення сучасної високопродуктивної технологічної інфраструктури та науково-методичного вдосконалення.

Ключові слова: міжнародний досвід, дистанційне навчання, цифрова інфраструктура, підготовка вчителів початкової школи.

1. ВСТУП

Криза, пов'язана з COVID-19, змусила освітян в усьому світі опанувати і впровадити різноманітні освітні технології. Введення дистанційного навчання стало каталізатором цифрових, комунікаційних і технологічних змін, які назрівали в інформаційному суспільстві.

Задля забезпечення неперервності освітнього процесу за короткий час овіт'яни в усьому світі оволоділи низкою цифрових інструментів, хмарних сервісів, освоїли нові віртуальні середовища, платформи, електронні ресурси.

Коли контактне навчання було практично припинено, вчителі у Фінляндії, як і в усьому світі, були змушені швидко й несподівано шукати альтернативні способи навчання, щоб гарантувати безперервність освіти. Попереднє дослідження Фінського національного агентства освіти [1] зробило висновок, що фінські вчителі початкових шкіл були відносно успішними під час вимушеного переходу на дистанційне навчання [2] порівняно з освітянами інших країн.

Хоча дистанційне навчання дає очевидні переваги як для вчителів, так і для учнів, наприклад: безперервність, гнучкість та взаємна підтримка, багатьом вчителям довелося пристосуватися та залучити усіх учнів до онлайн-навчання за короткий час [3].

Постановка проблеми. Карантин, введений з метою запобігання поширення коронавірусу, не є зовсім винятковою обставиною, оскільки періодичні карантинні заходи проводяться і через виникнення спалахів інфекцій у дитячих та юнацьких колективах, а також кліматичні катастрофи, погодні умови тощо, що зумовлює важливість готовності учасників освітнього процесу до організації дистанційного навчання.

Дослідження стосовно введення дистанційного навчання в початковій освіті, особливо потрібні, оскільки вимушений перехід на дистанційне навчання був набагато складніший у початкових школах, ніж у вищих закладах освіти, які вже налагодили онлайн-курси до кризи [2]. Фінський досвід реформування освіти в напрямку її цифровізації та організації дистанційного навчання в початковій школі може бути взірцем для побудови власної системи розвитку освітніх технологій.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Ефективність фінської системи освіти зумовила зацікавленість серед науковців. Особливості навчання в умовах дистанційної освіти вивчали: Віллі Манккі (Ville Mankki) [2] (обґрунтовано принципи високоякісного навчання в початковій школі), Едуардо Андере (Eduardo Andere M.) [6] (проаналізовано причини успішності фінських шкіл під час дистанційного навчання в період пандемії), Я. Лавонен (Lavonen J.) [5] (описано особливості навчального плану і реформ у сфері компетентнісної підготовки вчителів), К. Салмеа-Аро (Salmela-Aro K.) [8] (охарактеризовано досвід переходу до дистанційного формату навчання і викладання на всіх рівнях освіти Фінляндії). Серед вітчизняних вчених досвід професійної підготовки фінських вчителів вивчали: С. Петренко [10] (досліджено особливості формування інформаційно-комунікаційної компетентності у майбутніх вчителів початкових шкіл в Фінляндії), К. Котун [11] (описано аспекти професійної підготовки вчителів початкових класів), А. Бессараб (здійснено огляд вітчизняного і зарубіжного (зокрема фінського) досвіду формування мотивації школярів до дистанційного навчання), О. Мандровний [18] (подано загальну характеристику системи освіти в Фінляндії). Проте питання організації дистанційного навчання в початковій освіті потребує подальших досліджень.

Мета статті. Стаття присвячена дослідженню досвіду впровадження дистанційного навчання в початкових школах Фінляндії.

2. РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ

У квітні 2020 року на педагогічному факультеті Університету Турку був розпочатий науково-дослідний проєкт, метою якого став аналіз дистанційного навчання та досвіду, отриманого від нього з різних точок зору. Матеріал зібрано на основі опитування учнів шкіл, батьків та вчителів. Згідно з даними опитування у понад тисячі учнів, 1400 опікунів та 600 учителів, запровадження технологій віддаленого навчання не викликало особливих проблем у дистанційній освіті [4].

Успіх фінської освіти значною мірою пояснюється національною політикою в сфері освіти, яка спрямована на підвищення цифрових компетенцій вчителів та учнів та її

реалізацією, яка завжди прагне визнати проблеми і подолати їх шляхом спільної реформи та стратегії. Фінська система освіти є міжнародно визнаним прикладом високопродуктивної системи, яка успішно поєднує високу якість з соціальною згуртованістю через розумне державне фінансування [5].

Фіни інвестували в дві структурні основи для сприяння педагогічній взаємодії: потужну педагогічну силу та технологічну інфраструктуру (надійний доступ до Інтернету та освітні засоби, щоб вчителі могли орієнтуватися в різних педагогічних пропозиціях і середовищах) [6].

Фінляндія має потужну цифрову інфраструктуру, а фіни є активними користувачами хмарних сервісів. За даними дослідження рівня використання країнами цифрових можливостей Digibarometer 2021 [7], Фінляндія посіла друге місце в міжнародних порівняннях за останні два роки за використанням Інтернету [8].

Серед причин достатньо успішного переходу на дистанційне навчання фінських освітян Я. Лавонен (Lavonen J.), К. Салмеа-Аро (Salmela-Aro K.) виділяють наступні.

По-перше, усі фінські вчителі отримують освіту за магістерськими програмами (3 роки для отримання ступеня бакалавра і 2 додаткових роки для отримання ступеня магістра, а їхні цифрові навички та компетенції з цифрової педагогіки знаходяться на належному рівні. Класні керівники загальноосвітніх шкіл, які навчають 1–6 класи, отримують кваліфікацію з усіх шкільних предметів на рівні початкової школи та мають педагогічну спеціальність [9]. Суттєвою характеристикою освіти вчителів у Фінляндії є її акцент на дослідженнях [8]. Передбачається, що вчителі на практиці застосовуватимуть результати наукових розвідок та власні напрацювання для вирішення різноманітних педагогічних проблем.

Програмами університетів Фінляндії з педагогічної підготовки вчителів передбачено різноманітні підходи: використання цифрових навчальних ресурсів (Digital Learning Resources), відкрите та дистанційне навчання (Open and Distance Learning), систему управління навчанням (Learning Management Systems) та ін. [10, с. 216]. Програма підготовки вчителів у Фінляндії визначає три стратегічні компетентнісні цілі для підготовки вчителів, які хоч і не охоплюють усі цілі педагогічної освіти, проте висвітлюють напрямок її розвитку. Згідно з програмою, професійний вчитель повинен мати, по-перше, широку та міцну базу знань, що поєднують предметні та педагогічні знання, цифрові та дослідницькі навички, комунікаційні вміння тощо. По-друге, вчитель повинен володіти вміннями генерувати нові ідеї, розробляти та впроваджувати педагогічні інновації під час створення навчальної програми, планувати ініціативи інклюзивної освіти. По-третє, вчитель повинен мати компетенції, необхідні для розвитку власного досвіду, особливо для розвитку комунікації та партнерських відносин з учнями, батьками, освітніми установами [5].

Котун К. В. описує такі принципи фінської системи підготовки педагогічних кадрів як: індивідуалізація і диференціація у підготовці вчителів початкової школи, довіра і рівноправність, автономія університетів, реалізація програми інтернаціоналізації вищої та педагогічної освіти, система самоуправління без інспекторів, творчість та незалежність педагогічної професії, гнучкість національної освітньої програми (National Core Curriculum), яку кожна школа адаптує під себе, креативність у навчанні, професіоналізм викладачів та майбутніх учителів, взаємна довіра у суспільстві [11, с. 64].

По-друге, були ресурси для реалізації цих стратегічних ідей з точки зору підтримки професійного навчання вчителів [8]. Нещодавно у проєкті Європейського Союзу (ЄС) Horizon 2020 для молоді щодо цифрових навичок було визначено чотири ключові цифрові навички: технічні, пошук інформації, навички взаємодії та навички творчого виробництва [12]. Формування цих навичок визнані метою базової освіти в Фінляндії.

Третьою причиною успішного переходу на дистанційне навчання став рівень хорошої цифрової інфраструктури у Фінляндії. За даними Міжнародного дослідження комп'ютерної та інформаційної грамотності IEA 2018 [13], 99% шкіл у Фінляндії мають доступ до

Інтернету, а 93% учнів мають обліковий запис електронної пошти для використання в школі. У Фінляндії майже всі школи мають універсальні цифрові інструменти, включаючи програмне забезпечення для роботи з текстом, числами та малюнками, а також системи керування навчанням.

Четверта причина вдалого переходу до дистанційної освіти – це стратегічне планування цифрового викладання та навчання і використання ресурсів для реалізації цих планів [8]. Більше того, децентралізована та автономна роль вчителів і викладачів у впровадженні навчальних планів та практик оцінювання є ще однією причиною успіху Фінляндії в освіті [5]. Вчителі можуть самостійно планувати своє навчання на основі національних та місцевих освітніх програм. Останнім часом навчальні програми акцентують увагу на інтеграційному підході до вивчення об'єктів, дослідженні явищ та використанні інформаційно-комунікаційних технологій [9].

Таким чином пандемія прискорила тенденції початку минулого століття: необхідність модернізації освітніх систем, більше цифровізації та підвищення комп'ютерної грамотності населення, формування інформаційно-комунікаційних компетентностей здобувачів освіти, гнучкі технології на основі використання мережевих сервісів, командна робота та зосередженість на комфорті учнів і вчителів [6].

Вплинувши на сектор освіти в усьому світі [14], криза залучила дослідників та освітян до розробки цифрової педагогіки або диджі-педагогічних інновацій. Цифрова педагогіка включає знання та навички, необхідні для використання цифрових інструментів і платформи або цифрові середовища для викладання та навчання, а також знання та навички, необхідні для організації навчання учнів у цифровому середовищі. На думку Я. Лавонена (Lavonen J.) цифровізація в школах пішла за цифровізацією в житті, але школи випередили цей процес. Тому фінські школи вирішили надати цифровий доступ для всіх і навчати вчителів та учнів навичкам використання цієї технології для навчання [8].

Наприклад, місто Турку ще з 2008 року організовує регулярне дистанційне навчання для учнів початкової школи з окремих предметів. Під час уроків також присутній тьютор, завданням якого є створення безпечного середовища для навчання і надання допомоги в разі потреби. В дистанційному навчанні початкової школи використовується програма Teams, а дистанційні заняття проводяться у синхронному режимі згідно розкладу у формі зборів команд, відвідувати які можна у різний час та без реєстрації [15].

Дослідження Віллі Манккі (Ville Mankki) показують, що високоякісне дистанційне навчання на початковому рівні вимагає дотримання таких умов як:

1) співробітництво – успіх багатьох учнів протягом дистанційного періоду критично залежить від тісної співпраці зі своїми вчителями. Ця умова досягається шляхом збільшення синхронного дистанційного навчання, яке заохочує та надає простір для неформальної, не пов'язаної із змістом освіти, взаємодії вчителя і учня та спілкування між однолітками. Підтримка контакту з учнями та їхніми батьками була визнана однією з головних проблем учителів під час закриття шкіл. Однією з найвагоміших перешкод у організації екстренного дистанційного навчання стала відсутність очного спілкування між усіма учасниками освітнього процесу (вчителями, учнями та батьками), яке завжди посідало вагоме місце у фінській моделі освіти [6]. Тому більше уваги слід приділяти індивідуальній підтримці учнів, їх співпраці з однолітками [16], налагодженню оперативного зворотнього зв'язку. Це означає, що вчитель має бути відкритим до спілкування з учнями і батьками протягом робочого часу, повинен добре знати індивідуальні, психологічні особливості кожного учня, вміти будувати взаємовідносини на довірі та відкритості.

2) планування – якісне дистанційне навчання потребує ретельного та різнобічного проектування, в якому досить незначна роль відводиться для імпровізації та спонтанних дій. Дистанційний формат освіти потребує виваженого і детального плану діяльності вчителів, чітких і зрозумілих інструкцій до завдань, допустимого граничного навантаження для

відповідної вікової категорії учнів, продуманого і доречного використання технічних, програмних засобів, онлайн-ресурсів, платформ тощо.

3) рутина – під час дистанційного навчання важливо дотримуватися звичного розкладу уроків і перерв, розпорядку дня, використовувати ті ж інструменти (підручники, програмні засоби), які вже використовувалися в школі до періоду дистанційного навчання [2]. Шкільний день має проходити відповідно до шкільного розкладу з перервами та обідом. Дотримання таких вимог вносить ритм і регулярність у день [17]. Такий підхід знижує рівень тривожності, стресу, допомагає формувати самостійність у виконанні щоденних справ і є особливо важливим для учнів початкової школи, яким важче адаптуватися до зміни формату навчання.

4) контроль – необхідним є здійснення постійного моніторингу відвідуваності учнями уроків, контролю виконання завдань і дотримання правил поведінки та етикету під час синхронних занять [2]. Потрібно навчити учнів, що дистанційне навчання таке ж важливе як і очне, а тому завдання, призначені вчителем, мають бути вчасно здані (до закінчення окресленого терміну), у відповідь передбачається регулярна перевірка завдань вчителем, їх оцінювання, коментування.

Хорошим прикладом підтримки вчителів у використанні цифрових інструментів є модель репетитор-викладач. У фінських муніципалітетах було створено близько 2500 посад наставників і вчителів, які фінансуються Міністерством освіти та культури [8]. Освітняни також мають можливість отримати підтримку у власній роботі, і, наприклад, можна поділитися з колегами передовим досвідом [17].

Багато, щоб усі ресурси для здійснення дистанційного навчання обмежувалися однією платформою чи віртуальним середовищем. Це полегшує зробити процес навчання чітким, зрозумілим і доступним для учнів.

В період пандемії коронавірусу основною платформою для інформування батьків та учнів початкової школи була комунікаційна платформа Wilma (фінська). Платформу рекомендували для зворотнього зв'язку та спілкування з батьками, виконання домашніх завдань, обсяг яких можна розрахувати за формулою: 10 хвилин, помножені на номер класу. Тобто в 1 класі – 10 хвилин, у 3 класі – 30 хвилин тощо [18]. Платформа використовується у фінських школах не лише в період карантину. Якщо учень відсутній на уроках з певних причин, він отримує завдання від вчителя через Wilma.

Wilma є частиною системи управління студентами Visma InSchool, яка працює для підтримки учнів, батьків та учнівської адміністрації протягом усього навчання в школі. Wilma підтримує адміністрування учнів у організації, оцінці, спілкуванні та співпраці зі школою. Платформа використовується вчителями як інструмент для розміщення завдань, оцінювання іспитів і домашніх завдань. Wilma містить правила внутрішнього розпорядку, тобто карту подій, які пов'язані з обліковим записом учня. Корисною функцією платформи є те, що розмови у чаті можуть бути двосторонніми або загальними. Wilma також використовується працівниками школи, керівництвом та інструкторами на робочих місцях [19].

Кожна школа може вільно зареєструватися, приєднатися і створити власне комунікаційне середовище в системі Wilma. Наповнення сторінки кожна школа здійснює на власний розсуд. Зазвичай розміщують такі елементи як: навчальний план, інформацію для вчителів і батьків, розклад уроків, іспитів, оголошення заходів і подій, чат для спілкування [20].

Поширеними віртуальними навчальними середовищами або платформами, які використовуються в дистанційному навчанні, є Moodle, Google Classrooms, Ville, Teams, O365, Skype і Zoom [8]. Популярними також є сервіси Pedanet та LukiMat.

Ville – це система навчання, розроблена Університетом Турку, яка надає учням та вчителям інформацію про освітній процес. За допомогою програми вчителі можуть створювати завдання самостійно або використовувати завдання інших вчителів. Завдання, як

правило, автоматично оцінюються і дають миттєвий зворотній зв'язок з учнем. Ville включає заздалегідь розроблені освітні курси, наприклад, з математики, програмування та рідної мови, які дуже популярні серед користувачів та використовуються в більш ніж третині фінських шкіл [21].

Pedanet (Peda.net) – це середовище електронного навчання орієнтоване на учня. Цей сервіс надає школам, громадам та освітнім організаціям можливість співпрацювати та ділитися практичним досвідом [20]. Сервіс Pedanet – це шкільна мережа, яка складається з 3 організаційних сайтів і особистого профілю. Peda.net містить електронні навчальні матеріали, які можна редагувати. Служба Pedanet містить також тренінг, метою якого є навчання користувачів використовувати інформаційні та комунікаційні технології в освіті.

LukiMat – це фінська громадська веб-інформаційна служба для вчителів, психологів, іншого шкільного персоналу та батьків. Він надає інформацію про читання та математичне навчання дітей та труднощі в оволодінні цими навичками. Послуга зосереджена на розвитку навичок у дітей віком від п'яти до восьми років. Веб-сервіс має дві частини: одну для читання (Лукі) та іншу для математики (Мат) [22]. Кожен розділ також має довідкові матеріали та інформацію для батьків.

Ще одна платформа – Studeo.fi. Вони також мають навчальні матеріали на основі фінської навчальної програми, які включають текст, відео, інтерактивний вміст та інтегровані програми для навчання, а також вправи і тести. Вчителі можуть додавати та ділитися власним контентом для навчання, а також мають доступ до матеріалів і посібників для вчителів, ця платформа також надає інструмент для оцінки індивідуальних потреб учнів. Studeo містить універсальний інструмент тестування з набором готових тестів, які автоматично перевіряються і дають змогу здійснювати моніторинг знань усього класу, окремих учнів або певної групи всередині класу. Учитель може впорядкувати зміст навчального матеріалу, перемістивши або видаливши розділи чи тимчасово приховавши їх, комбінувати різні навчальні матеріали або додавати окремі розділи, власний вміст і завдання. Майже всі тексти в Studeo можна прослухати, оскільки у сервісі наявні зручні для читання інструменти [23].

Отже, найважливішим аспектом політики є продовження якісної освіти вчителів. Дослідники Дарлінг-Хаммонд і Хайлер [24] стверджують, що інвестування у високоякісну освіту вчителів, перетворення можливостей професійного навчання вчителів у відповідності з поточними та майбутніми потребами, підтримка наставництва та розвитку нових вчителів, а також надання часу освітянам для співпраці один з одним і ключовими партнерами є надзвичайно важливими [8].

3. ВИСНОВКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

На прикладі Фінляндії можна виокремити основні умови успішного переходу до дистанційного навчання як екстренного, так і запланованого: високий рівень підготовки вчителів до інноваційної діяльності та формування інформаційно-комунікаційних компетентностей і цифрових навичок; розвиток цифрової інфраструктури на державному рівні, модернізація матеріально-технічної бази; дотримання вчителями умов організації дистанційного навчання: підтримки співробітництва з учнями і батьками, ретельного планування усіх аспектів занять в онлайн-форматі, дотримання рутинних норм та контролю успішності, відвідуваності, поведінки; вибір зручного віртуального середовища, платформи або розробка загальнонаціонального застосунку; забезпеченість технічними ресурсами вчителів та учнів.

Для розвитку і вдосконалення організації дистанційного навчання на початковому рівні освіти в Україні необхідно визнати пріоритетним напрямок створення якісної дистанційної освіти, побудови методик застосування дистанційних технологій на різних рівнях освіти та підготовки майбутніх вчителів у сфері цифрових технологій.

Подальші дослідження у сфері дистанційного навчання є актуальними і перспективними на сучасному етапі розвитку освіти в Україні. Залишається відкритим питання розробки методичних, практичних елементів системи підготовки вчителів початкових класів до організації дистанційного навчання.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

- [1] Finnish National Agency for Education. (2020b). Distance education in Finland during the COVID-19 crisis. Initial observations. https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/distance-education-in-finland-during-covid19_initial-observations.pdf.
- [2] Ville Mankki (2021) Primary Teachers' Principles for High-Quality Distance Teaching During COVID-19, Scandinavian Journal of Educational Research, DOI: 10.1080/00313831.2021.1939141.
- [3] School Education Gateway (2020, June 8). Survey on online and distance learning – Results. <https://www.schooleducationgateway.eu/en/pub/viewpoints/surveys/survey-on-online-teaching.htm>.
- [4] Alustavien tutkimustulosten mukaan etäopiskelu korona-aikana oli oppilaille vaativaa 26.06.2020 Turun yliopisto, Finland. <https://www.utu.fi/fi/ajankohtaista/ uutinen/alustavien-tutkimustulosten-mukaan-etaopiskelu-korona-aikana-oli-oppilaille>.
- [5] Lavonen J. (2020) Curriculum and Teacher Education Reforms in Finland That Support the Development of Competences for the Twenty-First Century. In: Reimers F. (eds) Audacious Education Purposes. Springer, Cham. https://doi.org/10.1007/978-3-030-41882-3_3.
- [6] Eduardo Andere M. (2021, August 30). Why were Finnish schools so successful with distance and in-person learning during the pandemic? Oxford University Press's. Retrieved from: <https://blog.oup.com/2021/08/why-were-finnish-schools-so-successful-with-distance-and-in-person-learning-during-the-pandemic/>.
- [7] Digibarometri 2021: Vuosikymmen verkkokauppaa ja alustataloutta, Taloustieto Oy, Helsinki. Mattila, Pajarinen, Seppälä, Mäkäräinen, Neuvonen (2021). <https://www.etla.fi/en/publications/digibarometri-2021-vuosikymmen-verkkokauppaa-ja-alustataloutta/>.
- [8] Lavonen J., Salmela-Aro K. (2021, September 15) Experiences of Moving Quickly to Distance Teaching and Learning at All Levels of Education in Finland. In: Reimers F.M. (eds) Primary and Secondary Education During Covid-19. Springer, Cham. https://doi.org/10.1007/978-3-030-81500-4_4.
- [9] The Finnish education system. <https://www.infofinland.fi/en/living-in-finland/education/the-finnish-education-system>.
- [10] Петренко Сергій. Аспекти професійної підготовки майбутніх вчителів початкової школи в закладах вищої освіти Фінляндії: формування інформаційно-комунікаційної компетентності. Інноватика у вихованні № 10 (2019) с. 213–220. DOI: <https://doi.org/10.35619/iuu.v1i10.204>. URL: <https://ojs.itup.com.ua/index.php/iiu/article/view/204>.
- [11] Зарубіжний досвід професійної підготовки педагогів : аналітичні матеріали / [Авшенюк Н.М., Дяченко Л.М., Котун К.В., Марусинець М.М., Огієнко О.І., Сулима О.В., Постригач Н.О.]. Київ : ДКС «Центр», 2017. 83 с. URL: <http://lib.iitta.gov.ua/708029/>.
- [12] ySkills. (2020). Horizon 2020 project. <https://yskills.eu/>.
- [13] Fraillon, J., Ainley, J., Schulz, W., Friedman, T., & Duckworth, D. (2019). Preparing for Life in a Digital World. IEA International Computer and Information Literacy Study 2018: International Report. <https://www.iea.nl/sites/default/files/2019-11/ICILS%202019%20Digital%20final%2004112019.pdf>.
- [14] UNESCO. (2020). Policy brief: Education during COVID-19 and beyond. United Nations. https://www.un.org/development/desa/dspd/wp-content/uploads/sites/22/2020/08/sg_policy_brief_covid-19_and_education_august_2020.pdf.
- [15] Katsomusaineiden etäopetus Turun kaupungin peruskoulut <https://blog.edu.turku.fi/etaopetus/tietoa-etaopetuksesta/>
- [16] Ahtiainen, R., Asikainen, M., Heikonen, L., Hienonen, N., Hotulainen, R., Lindfors, R., Lindgren, E., Lintuvuori, M., Oinas, S., Rimpelä, A., & Vainikainen, M. -P. (2020). Koulunkäynti, opetus ja hyvinvointi kouluyhteisössä koronaepidemian aikana: Ensitulokset [Schooling, teaching and well-being in the school community during the pandemic: First results]. Helsingin yliopisto: Koulutuksen arviointikeskus [University of Helsinki: Centre for Assessment]. <https://www.helsinki.fi/fi/uutiset/koulutus-kasvatus-ja-oppiminen/koronakevat-kuormitti-huoltajia-ja-opettajia-oppilaiden-kokemukset-etaopetuksesta-vaihtelivat>.
- [17] Opetushallitus. 01.03.2021 Muistilista etäopetukseen siirtymisestä peruskoulun yläluokilla. <https://www.oph.fi/fi/uutiset/2021/muistilista-etaopetukseen-siirtymisesta-peruskoulun-ylaluokilla>
- [18] Мандровний О. М. Все, що ми не знали про фінську систему освіти методичний довідник. *Словесники Славутича*. URL: <https://cutt.ly/WT2Iu2p>.
- [19] Wilma – turvallinen palvelu kaikille kouluarkeen ja varhaiskasvatukseen. <https://www.visma.fi/wilma/>.
- [20] Електронні інструменти. Як у фінських школах застосовують цифрові навчальні середовища. 20.08.2019. URL: <https://osvitanova.com.ua/posts/2714-elektronni-instrumenty-yak-u-finskykh-shkolakh-zastosovuiut-tsyfrovi-navchalni-seredovyschha>

- [21] Mikä ViLLE? <https://oppimisanalytiikka.fi/ville#esittely>.
- [22] LukiMat. <http://www.lukimat.fi/lukimat-en>
- [23] Studeo. <https://www.studeo.fi/>.
- [24] Darling-Hammond, L., & Hyler, M. E. (2020). Preparing educators for the time of COVID ... and beyond. *European Journal of Teacher Education*, 43(4), 457–465. <https://doi.org/10.1080/02619768.2020.1816961>.

FEATURES OF THE ORGANIZATION OF DISTANCE LEARNING IN PRIMARY SCHOOLS OF FINLAND

Bilyk Yulia Petrivna

Postgraduate student, Department of Pedagogy, Vocational Education and Management of Educational Institutions Vinnytsia Mykhailo Kotsiubynskyi State Pedagogical University, Vinnytsia, Ukraine

ORCID ID: 0000-0002-0195-7117

jamsie@ukr.net

Abstract. The article deals with the issue of organizing distance learning in primary education in Finland during quarantine due to COVID-19. The pandemic has made unexpected adjustments to the educational process of all countries of the world at all levels: from preschool to higher education. Elementary school proved to be the most vulnerable during the forced introduction of quarantine restrictions, because the process of digitalization of the educational environment requires a certain level of knowledge of information and communication technologies from students of junior classes. In order for the educational process to be effective, a great effort is needed to establish relationships between teachers, students and parents. A significant factor is the readiness of the teacher to organize distance learning.

The data of international studies are analyzed, which indicate a relatively easy and successful transition of Finnish education to a remote education format, due to the high level of digitization and the work of educators with virtual environments and platforms even before the crisis arising from quarantine restrictions caused by the spread of coronavirus SARS-CoV-2. The peculiarities of master's program of teacher training in Finland are described, aimed at formation of high level of digital skills and readiness for mastering, implementation and creation of innovations in the field of education. The reason for the successful transition to distance learning is the presence of digital resources and a high level of digital infrastructure of Finnish education. The conditions of quality organization of distance learning in primary education are listed. Named the most common online environments and platforms for remote learning.

An important factor in improving the quality of distance education is the professional methodological and practical training of teachers in the field of information technology, network systems and virtual environments. The development of distance education in Ukraine requires state support, development and expansion of modern high-performance technological infrastructure and scientific and methodological improvement.

Keywords: international experience, distance learning, digital infrastructure, elementary school teachers training.

References (TRANSLATED AND TRANSLITERATED)

- [1] Finnish National Agency for Education. (2020b). Distance education in Finland during the COVID-19 crisis. Initial observations. https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/distance-education-in-finland-during-covid19_initial-observations.pdf. [in English]
- [2] Ville Mankki (2021) Primary Teachers' Principles for High-Quality Distance Teaching During COVID-19, *Scandinavian Journal of Educational Research*, DOI: 10.1080/00313831.2021.1939141. [in English]
- [3] School Education Gateway (2020, June 8). Survey on online and distance learning – Results. <https://www.schooleducationgateway.eu/en/pub/viewpoints/surveys/survey-on-online-teaching.htm>. [in English]
- [4] Alustavien tutkimustulosten mukaan etäopiskelu korona-aikana oli oppilaille vaativaa 26.06.2020. Turun yliopisto, Finland. <https://www.utu.fi/fi/ajankohtaista/uutinen/alustavien-tutkimustulosten-mukaan-etaopiskelu-korona-aikana-oli-oppilaille>. [in Finnish]
- [5] Lavonen J. (2020) Curriculum and Teacher Education Reforms in Finland That Support the Development of Competences for the Twenty-First Century. In: Reimers F. (eds) *Audacious Education Purposes*. Springer, Cham. https://doi.org/10.1007/978-3-030-41882-3_3. [in English]

- [6] Eduardo Andere M. (2021, August 30). Why were Finnish schools so successful with distance and in-person learning during the pandemic? Oxford University Press's. Retrieved from: <https://blog.oup.com/2021/08/why-were-finnish-schools-so-successful-with-distance-and-in-person-learning-during-the-pandemic/>. [in English]
- [7] Digibarometri 2021: Vuosikymmen verkkokauppaa ja alustataloutta, Taloustieto Oy, Helsinki. Mattila, Pajarinen, Seppälä, Mäkäräinen, Neuvonen (2021). <https://www.etla.fi/en/publications/digibarometri-2021-vuosikymmen-verkkokauppaa-ja-alustataloutta/>. [in Finnish]
- [8] Lavonen J., Salmela-Aro K. (2021, September 15) Experiences of Moving Quickly to Distance Teaching and Learning at All Levels of Education in Finland. In: Reimers F.M. (eds) Primary and Secondary Education During Covid-19. Springer, Cham. https://doi.org/10.1007/978-3-030-81500-4_4. [in English]
- [9] The Finnish education system. <https://www.infofinland.fi/en/living-in-finland/education/the-finnish-education-system>. [in English]
- [10] Petrenko Sergey. Aspects of professional training of future primary school teachers in higher education institutions in Finland: the formation of information and communication competence. Innovation in education № 10 (2019) P. 213–220. DOI: <https://doi.org/10.35619/iuu.v1i10.204>. URL: <https://ojs.itup.com.ua/index.php/iuu/article/view/204>. [in Ukrainian]
- [11] Foreign experience of professional training of teachers: analytical materials / [Avshenyuk N.M., Dyachenko L.M., Kotun K.V., Marusynets M.M., Ogienko O.I., Sulima O.V., Postrygach N.O.]. Kyiv: DKS Center, 2017. 83 p. URL: <http://lib.iitta.gov.ua/708029/>. [in Ukrainian]
- [12] ySkills. (2020). Horizon 2020 project. <https://yskills.eu/>. [in English]
- [13] Fraillon, J., Ainley, J., Schulz, W., Friedman, T., & Duckworth, D. (2019). Preparing for Life in a Digital World. IEA International Computer and Information Literacy Study 2018: International Report. <https://www.iea.nl/sites/default/files/2019-11/ICILS%202019%20Digital%20final%2004112019.pdf>. [in English]
- [14] UNESCO. (2020). Policy brief: Education during COVID-19 and beyond. United Nations. https://www.un.org/development/desa/dspd/wp-content/uploads/sites/22/2020/08/sg_policy_brief_covid-19_and_education_august_2020.pdf. [in English]
- [15] Katsomusaineiden etäopetus Turun kaupungin peruskoulut <https://blog.edu.turku.fi/etaopetus/tietoa-etaopetuksesta/>. [in Finnish]
- [16] Ahtiainen, R., Asikainen, M., Heikonen, L., Hienonen, N., Hotulainen, R., Lindfors, R., Lindgren, E., Lintuvuori, M., Oinas, S., Rimpelä, A., & Vainikainen, M. -P. (2020). Koulunkäynti, opetus ja hyvinvointi kouluyhteisössä koronaepidemian aikana: Ensitulokset [Schooling, teaching and well-being in the school community during the pandemic: First results]. Helsingin yliopisto: Koulutuksen arviointikeskus [University of Helsinki: Centre for Assessment]. <https://www.helsinki.fi/fi/uutiset/koulutus-kasvatus-ja-oppiminen/koronakevat-kuormitti-huoltajia-ja-opettajia-oppilaiden-kokemukset-etaopetuksesta-vaihtelivat>. [in Finnish]
- [17] Opetushallitus. 01.03.2021. Muistilista etäopetukseen siirtymisestä peruskoulun yläluokilla. <https://www.oph.fi/fi/uutiset/2021/muistilista-etaopetukseen-siirtymisesta-peruskoulun-ylaluokilla>. [in Finnish]
- [18] Mandrovny OM All that we did not know about the Finnish education system guide. Slavutych's linguists. URL: <https://cutt.ly/WT2Iu2p>. [in Ukrainian]
- [19] Wilma turvallinen palvelu kaikille kouluarkeen ja varhaiskasvatukseen. <https://www.visma.fi/wilma/>. [in Finnish]
- [20] Electronic tools. As in Finnish schools, digital learning environments are used. 20.08.2019. URL: <https://osvitanova.com.ua/posts/2714-elektronni-instrumenty-yak-u-finskykh-shkolakh-zastosovuiut-syvrovi-navchalni-seredovyshcha>. [in Ukrainian]
- [21] Mikä ViLLE? <https://oppimisanalytiikka.fi/ville#esittely>. [in Finnish]
- [22] LukiMat. <http://www.lukimat.fi/lukimat-en>. [in English]
- [23] Studeo. <https://www.studeo.fi/>. [in Finnish]
- [24] Darling-Hammond, L., & Hyler, M. E. (2020). Preparing educators for the time of COVID ... and beyond. *European Journal of Teacher Education*, 43(4), 457–465. <https://doi.org/10.1080/02619768.2020.1816961>. [in English]